

עסקים ולומדים

זווית יהודית אקטואלית לקהילת אנשי העסקים

פרשת תולדות, ב' כסליו התשע"ו

מנהיגות הורית

אחת מהגדרת המנהיגות היא הובלת אנשים לעבר מטרה משותפת. היכולת לחולל שינוי וליצור מוטיבציה, הן הכרחיות בהגדרה זו של מנהיגות.

כשאנו מעלים בדמיוננו את המושג "מנהיג", עומדים לנגד עינינו דמויות של מנהיגי מדינות, מצביאים, ומחוללי מהפכות בעולם. אך כמו בסיפור הידוע על אותו אחד שרצה לשנות את העולם, ולאחר שלא הצליח יעץ לו רבו לשנות את מדינתו, ולאחר שלא הצליח, יעץ לו לשנות את עירו, ולסוף הבין המנהיג שהשינוי מתחיל ממנו ומשם מתפשט הלאה.

סיפור זה מלמדנו כי מנהיגים יכולים להיות גם בקנה מידה קטן יותר, אולם עליה להישאר במטרות ובעקרונות, תוך גילוי גמישות ואחדות.

את המטרות והעקרונות אנו רואים גם בפרשתנו. יצחק ורבקה, זוג הורים המנסים להנהיג את בניהם התאומים, מכוונים לדרך ערכית המביאה לאמונה בבורא עולם והליכה בדרכיו. לצורך כך הם נדרשים לגלות גמישות. "חנך לנער על פי דרכו", מלמדים אותנו חז"ל כי לכל נער הדרך שלו. כל נער באופיו, וההורה נדרש לגלות יכולת להכיל את הילד ולהתגמש בדרכו החינוכית. אין מדובר על התגמשות בערכים או במטרות, אלא בבחירת הדרך אל המטרה.

הרש"ר הירש מבקר את יצחק ורבקה על חוסר גמישותם החינוכית:

"כל עוד היו קטנים, לא שמו לב להבדלי נטיותיהם הנסתרות... המושיב את יעקב ועשו על ספסל לימודים אחד, ובאותם הרגלי חיים מחנך אותם כאחד לחיי לימוד ומחשבה – מובטח לו שאת אחד מהם הוא מקלקל... אילו העמיקו יצחק ורבקה לחדור לנפש עשו... כי אז "הגיבור" שלעתיד לא היה הופך ל"גיבור ציד", אלא ל"גיבור לפני ה'". ומי יודע איזה שינוי היה צפוי לקורות הימים על ידי כך. ע"פ הרש"ר הירש יצחק ורבקה היו צריכים לשים לב לשוני באופיים של התאומים, ולהתאים לכל אחד את הדרך המיוחדת לו בחינוך לאמונה בה'.

אחדות היא יסוד נוסף וחשוב ביותר במנהיגות הורית. הורים צריכים לדבר בקול אחד. חז"ל מלמדים אותנו עקרון זה בפרשת בן סורר ומורה, שאינו נעשה כזה עד שיהיו הוריו שווים בקול, במראה ובגובה (סנהדרין ע"א, א'). כיצד דבר שכזה ייתכן? האם מישוהו ראה בעל ואשה השווים בקולם, במראם ובגובהם? אלא באו חכמינו ללמד אותנו כי ההורים חייבים לשדר מסרים אחידים לילד, ורק אז, אם הילד סר מדרך הישר, האשמה בו. אם ההורים שידרו מסרים כפולים, סותרים, או לא אחידים, האשמה על הדרדרותו של הילד, טמונה בהם.

יצחק ורבקה אוהבים את הילדים. זהו תנאי בסיסי בהורות, אך ישנו חילוק: "ויאהב יצחק את עשו... ורבקה אוהבת את יעקב". מכאן מתחילים חילוקי הדעות וחוסר האחדות במנהיגות ההורית של יצחק ורבקה. בסוף התהליך תשדל רבקה את יעקב להתחזות לעשו ולקבל את הברכה מיצחק. וגם כאן מלמד אותנו הרש"ר הירש: "רגשות ההורים היו חלוקים ביחס לבניהם, אף זו עובדה שלא יכלה להשפיע לטובה. אחדות דעות ביחס לחינוך, ואהבה שווה לכל הבנים – גם אל הלקויים במידותיהם... הם הם תנאי היסוד ואבני הפינה לכל חינוך".

על אף ששני הבנים גדלו והתחנכו באותו בית, הם אימצו לעצמם מטרות ועקרונות שונים, שתוצאתם הם אדום וישראל, המנוגדים בתכלית הניגוד.

כותב המאמר הינו: הרב יהודה ישרים.

רב הישוב לפיד, מנהל מרכז "עמק השווה" ליישוב סכסוכים ומרבני צהר

בארגון רבני צהר חברים למעלה מ-1,000 רבנים ואנשי חינוך, הפועלים בהתנדבות לקדם זהותה היהודית של מדינת ישראל, מתוך הידברות ושותפות. ארגון רבני צהר מבוסס על עקרונות של יושרה ונאמנות למדינה, תוך מחויבות להלכה ולמסורת היהודית.

ארגון צהר מזמין אותך להיות שותף באיחוד החברה הישראלית ובעיצוב דמותה היהודית של מדינת ישראל

לתרומות ולתמיכה בפעילויות של צהר: 1800-071-414 | www.tzohar.org.il

חפשו אותנו ב-f

